

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 1956, sp. zn. Cz 509/56

Číslo: 19/1957

Právní věta:

Zůstavitelem ve smyslu § 565 odst. 2 obč. zák. je rozumět toho, kdo fideikomisární substituci zřídil a nikoli toho, kdo fideikomisární substitucí omezené dědictví nabyl.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 18.10.1956

Spisová značka: Cz 509/56

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Cz 509/56

Hesla: Projednání dědictví, Svěrenecké náhradnictví

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V pozůstalostní věci po Josefu R., rolníku v D., zemřelém 16. ledna 1944 se zanecháním závěti, byla pozůstalost usnesením okresního soudu v Plumlově z 10. března 1944 odevzdána vdově Anně R., jakožto universální dědičce s tím, že po její smrti má dům č. 7 na stavební ploše č. kat. 68 se zahradou parc. č. 13 zapsané ve vl. č. 249 kat. úz. obce D. připadnout synu zůstavitele Josefu R. ml. Tato fideikomisární substituce byla v pozemkové knize poznamenána.

Dne 20. dubna 1951 zemřela Anna R. a dědictví po ní bylo projednáno okresním soudem v Prostějově. Do dědictví byly pojaty i nemovitosti zapsané ve vl. č. 249 kat. úz. obce D. s obytným stavením č. 7 a se zahradou.

Účastníci řízení uzavřeli pak dědickou dohodu dne 2. září 1952, podle které Marie U. obdržela 1/3 domu č. 7 v D. a pozemek č. parc. 246 ve vl. č. 91 zapsaný, Josef R. ml. obdržel 1/3 uvedeného domku a polovinu pozemků parc. č. 289 ve vl. č. 91 zapsané a Jan C. zbývající třetinu domu a zbývající polovinu pozemku parc. č. 289 ve vl. č. 91 zapsaného. Československý stát obdržel na uspokojení konfiskátu postihujícího polovinu jmění Josefa R. ml. pozemky zapsané ve vl. č. 386 kat. úz. obce K.

Státní notářství v Prostějově určilo usnesením ze dne 2. září 1952 obecnou a čistou cenu dědictví a schválilo shora uvedenou dohodu dědiců. Toto usnesení nabylo moci práva. Dalším usnesením ze dne 17. srpna 1954 státní notářství potvrdilo nabytí dědictví po zůstavitelce zákonným dědicům rovným

dílem a vyslovalo, že uvedené nemovitosti jim připadly do vlastnictví ze zákona a podle dědické dohody.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že oběma usneseními státního notářství v Prostějově byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Část shora uvedených nemovitostí byla pojata do soupisu dědictví po Anně R. zřejmě proto, že státní notář (a v důsledku nesprávného právního poučení jím uděleného i dědicové) vycházel z toho, že fideikomisární substituce ve prospěch Josefa R. ml. je podle ustanovení § 565 odst. 2 obč. zák. neplatná, protože ji nelze užít v případě, když zůstavitel zemřel po 31. prosinci 1950. Státní notář považoval za zůstavitele ve smyslu § 565 odst. 2 obč. zák., zřejmě Annu R., ačkoli toto ustanovení má na mysli zůstavitele, který fideikomisární substituci zřídil, tedy v daném případě Josefa R., zemřelého před účinností občanského zákoníka. Je proto ustanovení o svěřeneckém náhradnictví ve prospěch Josefa R. ml. platné a po smrti Anny R. se stran něho mělo pokračovat v pozůstalostním řízení po Josefu R. Pokud tedy státní notářství pojalo i nemovitosti stížené svěřeneckým náhradnictvím do dědictví po Anně R., schválilo dědickou dohodu a potvrdilo, že nemovitosti připadly do vlastnictví dědiců ze zákona a podle dědické dohody, porušilo zákon v ustanovení § 7 o. s. ř. a § 565 odst. 2 obč. zák.

Srov. rozhodnutí č. 142/1953 Sbírky rozhodnutí čs. soudů.